

Skupni poziv

Prenovljena kohezijska politika po letu 2027, ki nikogar ne pušča ob strani

Izvoljeni predstavniki regij in mest iz vse Evrope pozivamo evropske institucije in nacionalne vlade, naj oblikujejo obsežno agendo EU, ki bo osredotočena na krepitev socialne, ekonomske in teritorialne kohezije.

Imamo skupne cilje: vsem želimo zagotoviti trajnostno blaginjo in dobro počutje v vse bolj digitalizirani družbi, doseči podnebno nevtralnost, ohraniti biotsko raznovrstnost in obravnavati posledice demografskih sprememb. Takšna preobrazbena agenda zahteva politično vodstvo in celostno vizijo na vsaki ravni ter tudi horizontalno. Zeleni dogovor in digitalna agenda morata biti skupaj še naprej vodilo za EU, toda pri njenem oblikovanju in izvajanju je treba bolj upoštevati lokalne razmere, saj so lokalne in regionalne oblasti na čelu teh vsakodnevnih prizadevanj in so odgovorne za skoraj polovico javnih naložb v državah članicah EU. Njihova vloga je ključna za uspeh zelenega in digitalnega prehoda.

Kohezijska politika je vez, ki združuje Evropo. Vsakogar lahko mobilizira in usmeri na pot, ki vodi do boljše kakovosti življenja za vse, in nikogar ne pušča ob strani, ne glede na to, kje živi in kje je bil rojen. Prepričani smo, da ima nepogrešljivo dodano vrednost, tudi zato, ker lahko ublaži tveganje vse večjih teritorialnih in socialnih razlik v državah članicah EU in med njimi.

Zato pozivamo, naj kohezijska politika ostane temeljni steber razvojnega modela EU in osrednja dolgoročna, decentralizirana naložbena politika znotraj večletnega finančnega okvira EU po letu 2027. Hkrati naj ostane dovolj prožna za odzivanje na nepredvidljive dogodke.

Da bi se lahko ustrezno odzvali na sedanje in prihodnje izzive, se zavzemamo za prenovljeno kohezijsko politiko po letu 2027, ki bi temeljila na naslednjih načelih in bi bila:

- 1) politika, ki je na voljo vsem regijam, mestom in občinam. Vsako območje je pomembno, ne glede na to, ali je v bogatejši ali revnejši državi.** To ostaja nujen pogoj za nemoteno delovanje enotnega trga za vse Evropejce. Bistvenega pomena je, da EU ostane enotna, hkrati pa krepi svojo vodilno vlogo in konkurenčnost v svetu. Kohezijska politika bi morala biti glavna politika EU, pri kateri je v ospredju zagotavljanje javnih in z viri gospodarnih storitev na lokalni in regionalni ravni, ter politika, ki podpira javne naložbe na lokalni ravni v dobro vseh;
- 2) politika, ki pomaga socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo umestiti v novo industrijsko politiko v okviru zelenega dogovora ter strateško avtonomijo EU.** EU mora bolj kot kdaj koli prej ukrepati proti pasti nerazvoja, v katero so se ujela mnoga območja v vseh delih Evrope. Prenovljena kohezijska politika bi morala biti zasnovana kot močan instrument, ki naj bi sprostil gospodarski potencial prav vseh delov EU in spodbujal lokalne inovacije v najširšem pomenu besede;

- 3) **politika, ki jo usmerja pravični prehod kot splošni cilj: preobrazba, ki bo privedla do podnebne nevtralnosti, bo vplivala na vsako posamezno območje, ne glede na njegove značilnosti. Če ne bo ustrezno vodena, bi lahko nastale nove razlike in neenake socialne posledice.** Vsako območje ima drugačne prednosti, potencial in upravne zmogljivosti za obvladovanje te preobrazbe; nekatera so bolj ranljiva kot druga. Posebno pozornost bomo morali nameniti regijam, ki so močno odvisne od energetske intenzivnih industrijskih panog, vendar ne smemo pozabiti, da imajo vse panoge okoljski odtis. Pozivamo k prenovljeni kohezijski politiki po letu 2027, ki bo podpirala rešitve po meri, temeljila na načelih pravičnega prehoda in bo na voljo vsem regijam v vsakem kotičku Evrope;
- 4) **politika, ki temelji na krajevnih rešitvah: raznolikost območij v EU je prednost.** Vsa območja – od redko poseljenih do tistih z resnimi stalnimi ali naravnimi ovirami, od mest in metropolitanskih območij do podeželja, od obrobni, otoških, obalnih, čezmejnih, gorskih in najbolj oddaljenih regij do osrednjih – se soočajo z izzivi, ki jih prinašajo zeleni in digitalni prehod ter demografske spremembe. Rešitev, ki bi ustrezala vsem, ne obstaja. Dobro zasnovana kohezijska politika mora biti dovolj prožna, da lokalni ravni znotraj stabilnega in predvidljivega okvira omogoča razvijati strategije, prilagojene posameznim območjem, hkrati pa mora služiti splošnim političnim ciljem EU. Teritorialni instrumenti, kot so lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, in celostne teritorialne naložbe, so nepogrešljivi za razvoj takšnih vključujočih in krajevnih ukrepov;
- 5) **politika, ki temelji na „zlatih načelih“: deljeno upravljanje, okrepljeno partnerstvo z vsemi deli družbe in upravljanje na več ravneh na podlagi resničnega dialoga med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi ter institucijami EU.** Pozivamo k ukrepom za odpravo sedanje razdrobljenosti sredstev kohezijske politike in za vzpostavitev trdnejšega skupnega okvira, ki bo temeljil na sinergijah in dopolnjevanju med skladi na temelju deljenega upravljanja;
- 6) **politika, ki uspeva v novem ozračju zaupanja med različnimi ravni upravljanja v EU.** Takšen obnovljen pristop bi prispeval k bolj pozitivni podobi EU. Evropska komisija bi morala začeti obsežno posvetovanje in oceno ukrepov za poenostavitev, ki so bili sprejeti od devetdesetih let prejšnjega stoletja, vključno s primerjavo z drugimi programi EU. Kohezijsko politiko bi bilo treba vrednotiti z vidika njenega dejanskega vpliva na življenje Evropejcev, ne pa glede na hitrost izplačevanja sredstev;
- 7) **politika, ki krepi teritorialno sodelovanje ter podpira teritorialne inovacije in demokracijo.** Kohezijska politika se je izkazala za izredno dragoceno pri podpori čezmejnega, medregionalnega in nadnacionalnega sodelovanja ter makroregionalnih strategij, ki vidno izboljšujejo vsakdanje življenje ljudi. Partnerstva za regionalne inovacije in strategije pametne specializacije odpirajo priložnosti za spodbujanje vključujoče socialno-ekonomske preobrazbe na lokalni ravni;
- 8) **načelo neškodovanja koheziji: vse politike EU morajo podpirati krepitev ekonomske, socialne in teritorialne kohezije.** Evropske institucije bi morale zagotoviti, da so vsi programi in politike, od zasnove do uvedbe, skladni ter da obravnavajo po možnosti raznolike teritorialne učinke, hkrati pa zmanjšujejo morebitno upravno breme.

Javnost, sindikate, podjetja, nevladne organizacije in organizacije civilne družbe vabimo, naj se nam pridružijo v naših prizadevanjih za pravično Evropo, ki nikogar ne pušča ob strani.

Pridružite se skupnemu pozivu!

